

УДК 811.111'34

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2026.45.1.20>**ФОНОСЕМАНТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕЙЗАЖНИХ ОПИСІВ
У РОМАНІ Ф.Х. БАРНЕТ «ТАЄМНИЧІЙ САД»****PHONOSEMANTIC ORGANIZATION OF LANDSCAPE DESCRIPTIONS
IN THE F. H. BURNETT'S NOVEL "THE SECRETE GARDEN"****Гуменюк І.Л.,***orcid.org/0000-0003-0412-8389**кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри іноземних мов**Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка***Давидова Т.В.,***orcid.org/0000-0001-5815-8503**кандидат філологічних наук, доцент,**доцент кафедри англійської філології та лінгводидактики**Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка*

У статті розглянуто особливості фоносемантичної організації пейзажних описів у романі Ф.Х. Барнет «Таємничий сад». Метою праці є встановлення специфіки фоносемантичної організації пейзажних описів в англійськомовній художній прозі. Об'єктом студії є фоносемантична організація картин природи в романі Ф.Х. Барнет «Таємничий сад». Предмет наукової розвідки – особливості функціонування одиниць звукозображальної системи пейзажних описів у даному прозовому творі. Для здійснення дослідження було застосовано методи суцільної вибірки, класифікації експериментального матеріалу, контекстуальний і компонентний види аналізу. Практична цінність полягає в можливості застосування отриманих даних і висновків праці для аналізу фактичного матеріалу інших художніх прозових творів. У ході аналізу фоносемантичної організації пейзажних описів було встановлено, що основними звукозображальними мовними засобами є онотопея та звуковий символізм. У досліджуваних пейзажних описах виявлено звуконаслідування та зоофони. Звукосимволічний аспект ландшафтних замальовок представлений голосними, приголосними звуками та фонестемами з різним інформаційним рівнем.

Підсумовуючи викладене вище, зазначимо, що у фоносемантичній організації пейзажних описів роману Ф. Х. Барнет «Таємничий сад» беруть участь одиниці лексичного й сегментного рівнів, які передають звуки та певні характеристики об'єктів живої та неживої природи, а також асоціюються з різнополярними емоційними станами, що виникають під час сприйняття пейзажної замальовки. Перспективним вважаємо дослідження звукозображальної підсистеми англійської мови на матеріалі інших композиційно-мовленнєвих форм у різножанрових текстах із застосуванням методів математичної лінгвістики.

Ключові слова: звуковий символізм, звукозображувальна лексика, онотопея, пейзажний опис, фонема, фонестема, фоносемантика.

The article deals with the peculiarities of the phonosemantic organization of landscape descriptions in the F.H. Burnett's novel "The Secret Garden". The purpose of the study is to establish the specifics of the phonosemantic organization of landscape descriptions in English fiction. The object of the study is the phonosemantic organization of landscape scenes in the F.H. Burnett's novel "The Secret Garden". The subject of the scientific research is the peculiarities of the functioning of the units of the sound-imaging system of landscape descriptions in this prose work. To conduct the research, methods of continuous sampling, classification of experimental material, contextual and component types of analysis were used. The practical value lies in the possibility of applying the obtained data and conclusions of the work to analyze the factual material of other works of fiction. In the course of analyzing the phonosemantic organization of landscape descriptions, it was established that the main sound-imaging linguistic means are onomatopoeia and sound symbolism. Sound imitation lexemes and zoophones were registered in the landscape descriptions under study. The sound-symbolic aspect of landscape descriptions is represented by vowels, consonants, and phonesthemes with varying levels of information.

To summarize the mentioned above, we notice that in the phonosemantic organization of landscape descriptions in the F. H. Burnett's novel "The Secret Garden", there are units of lexical and segmental levels that convey the sounds and certain characteristics of objects of animated and inanimated nature. These units are associated with diverse emotional states that arise during the perception of landscape descriptions. We consider further study of English sound-imaging subsystem on the basis of other compositional and speech forms in the texts of various genres using methods of mathematical linguistics to be promising.

Key words: sound symbolism, sound-imaging lexis, onomatopoeia, landscape description, phoneme, phonestheme, phonosemantics.

Постановка проблеми. Ідея пошуку зв'язку між звуками мови і значенням є достатньо складним питанням мовознавства, яке вчені намагалися розв'язати з найдавніших часів. Проблема

взаємозв'язку звуку і його значення виявилася настільки багатогранною, що її вирішення стало можливим лише завдяки спробам науковців різних галузей науки (філософія, літературознав-

ство, психологія, статистика, експериментальна фонологія, психолінгвістика) пояснити природу фоносемантизму. Хоча фоносемантика, як інтегративна галузь мовознавства, була виокремлена лише у другій половині 20 ст., значна кількість лінгвістичних розвідок саме у цьому аспекті свідчить про зростаючий інтерес науковців до дослідження звуконаслідувальної лексики, фонетичних одиниць звукозображальності (фонем, фонестем), вмотивованості значення звуку, створення корпусу універсальї фонетичного семантизму, інтеграції фоносемантичного підходу в методику навчання іноземної мови, вивчення фоносистем різних мов за допомоги лінгвістичних та статистичних методів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що питання зв'язку звука та смислу ґрунтовно висвітлено у значній кількості сучасних наукових розвідок, серед яких варто згадати праці С. Андрієвої, В. Кушнерика, Н.Л. Львової, З.С. Насікан, А.М. Незвеської, Р.І. Мельничук, де увагу зосереджено на вивченні історії та концептуальних засад розвитку фоносемантики [1, с. 16–21; 12, с. 80–83; 20, с. 162–165], порівнянні явищ фоносемантизму у різносистемних мовах [9, с. 82–86; 22, с. 124–127] та методах вивчення фоносемантичних явищ [13, с. 36–39]. Специфіку звукозображальних явищ у різних мовах розглянуто в роботах О.Р. Валігури, В.О. Охріменко [4, с. 31–43], О.В. Галамаги [5, с. 146–150], Р.І. Мельничук, Л.В. Маковійчук, Н.В. Цинтар [14, с. 463–476], Т. Мішеніної [16, с. 107–112], Т.Д. Найманової [18, с. 80–84], О.В. Найдеш [17, 42–45]. Важливість дослідження ролі надсегментних засобів як складової фоносемантичного комплексу обґрунтовано у роботі З.С. Насікан [19, с. 37–41]. Прагматичний вплив мовних одиниць фонетичного рівня на адресата проаналізовано у працях О.А. Кузьмич, Н.В. Павлик [7, с. 273–279; 23, с. 136–139]. Студії звукової організації художніх текстів та функціонування одиниць фонетичного рівня проводилися на матеріалі прозових та віршованих творів такими науковцями як І.М. Борбенчук [3, с. 82–84], Т.С. Боса [2, с. 20–25], Т.В. Кучма [8, с. 233–239], В. Кушнерик [10, с. 33–42], Т. Мітроусова [15, с. 92–100], С.В. Настенко [21, с. 129–133].

Вважається, що фоносемантичний потенціал мовних одиниць прозового тексту не настільки потужний, як у поезії. Проте, на нашу думку, фонетична організація прозового художнього твору сприяє створенню літературних образів, увиразнює мову автора та здатна впливати на читача або слухача, викликаючи різнополярні емоції. Увагу

мовознавців, насамперед, привертають цілі поетичні або прозові художні тексти. В той час, як фоносемантична організація коротких текстів або окремих складових твору, як от англійськомовних пейзажних описів, поки що не отримали належного висвітлення у наукових джерелах.

Постановка завдання. З огляду на розглядувану проблему, метою статті є встановлення специфіки фоносемантичної організації пейзажних описів в англійськомовній художній прозі. Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступних завдань: виявлення фоносемантичних засобів, які беруть участь у створенні описів краєвидів; визначення особливостей їх функціонування в описах природи у художній прозовому творі. Об'єктом дослідження є фоносемантична організація картин природи в романі Ф.Х. Барнет «Таємничий сад». Предметом наукової розвідки є особливості функціонування одиниць звукозображальної системи пейзажних описів у контексті даного прозового твору. Матеріалом наукової розвідки слугують 104 описові уривки з роману Ф.Х. Барнет «Таємничий сад». Корпус експериментального матеріалу складають фрагменти різні за типом, видами ландшафту, порами року, перебігом часу доби, ступенем динамічності, позицією у структурі твору, обсягом та рівнем емоційно-прагматичного потенціалу. Виходячи з лінгвістичних ознак дібраного матеріалу та мети статті, були застосовані методи суцільної вибірки та класифікації експериментального матеріалу, контекстуальний і компонентний види аналізу досліджуваного виду описів.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку лінгвістичних досліджень науковим підґрунтям фоносемантичних розвідок є звукозображальна теорія, згідно якої існує конвенціональний зв'язок між звуками у слові та ознакою денотата. Класичним є поділ звукозображальної підсистеми мови на звуконаслідування (ономотопею) та звукоسیمволізм. Ці явища різняться за ознакою денотата, який є акустичним для ономотопів і неакустичним – для ідеофонів. В ході аналізу фоносемантичної організації пейзажних описів роману «Таємничий сад» у було зафіксовано різновиди звукозображальної лексики та одиниці сегментного рівня з високим фоносемантичним потенціалом.

Ономотопея є основним способом наслідування проявів звукової сфери мови, завдяки якому в уяві адресата виникають звукові картини оточуючого середовища або виникають певні акустичні асоціації. Звуконаслідування є інтернаціональним й універсальним явищем, притаман-

ним всім мовам. Враховуючи існуючі підходи та критерії класифікації звуконаслідувальних лексем, на нашу думку, для даної лінгвістичної розвідки вичерпною є класифікація, запропонована І. Гаценко [6, с. 256–261]. У розробленій класифікації, нашу увагу привертає семантичне поле лексем на позначення звуків живої та неживої природи, яке розпадається на відповідні підгрупи. До підгрупи звукозображень природних явищ входять онomatопи, що передають звуки руху води/водойм, стихій, вітру/руху повітря, рослин. Інша підгрупа охоплює зоофони, які позначають звуки криків або рухів тварин, птахів, комах, плазунів, земноводних.

Розглянемо звукозображальну лексику, виявлену в описах краєвидів таємничого саду, де герої роману спостерігають за змінами стану природи від однієї пори року до іншої. В аналізованих фрагментах зареєстровано звуконаслідування, які відтворюють тривалість, напрям руху повітря, води, стихій (*to hammer, to bubble, to roar, to grumble, to rustle, to whistle, to flop, to wuther; swish*), та звуки, що передають крики або рухи птахів, тварин, комах (*to kar, to croak, to bellow, to snore, to chatter, to whinny; chirp, twitter, kar-kar, puff, snort, bleeting*). Функціонування лексем першої підгрупи унаочнює наступний приклад: “*On and on they drove through the darkness and though the rain stopped, the wind **rushed** by and **whistled** and made strange sounds. The road went up and down and several times the carriage passed over a little bridge, beneath which water **rushed** very fast with a great deal of noise* [26, с. 11], у якому швидкий рух і свистіння холодного осіннього вітру передається дієсловами *rushed* та *whistled*, а шум від стрімкої течії річки позначається лексемою *rushed*.

У наступному уривку авторка описує сцену «спілкування» героя з поні: “*He (pony) had lifted his head and **whinnied** softly the moment he saw Dicken. And he had trotted up to him and put his head across his shoulder. And then Dicken had talked into his ear and Jump had talked back in all little **whinnies** and **puffs**, and **snorts**”* [26, с. 200]. Іржання, пирхання тварини, що радісно реагує на появу Дікена, реалізовано зоонімами *whinnied, whinnies, puffs, snorts*, які віднесено до другої підгрупи звуконаслідувальної лексики.

Звукосимволізм є досить продуктивним засобом семантизації фонемного складу художнього твору й описів картин природи зокрема. У створенні звукових образів беруть участь одиниці різних мовних рівнів. Значний масив проведених експериментальних досліджень дозволяє стверджувати, що у певному контексті одиниці

сегментного рівня (фонема, фонестема) можуть передавати різні значення та надавати художньому твору/його фрагменту мажорного або мінорного ладу, викликаючи у такий спосіб певні емоції і враження у читача/слухача. Цікавою, на нашу думку, є ідея застосування інформаційного підходу, що дозволяє розрізняти в інформативному ядрі типи інформації та з'ясувати рівень інформативності звуків. Так, приголосні фонема здатні передавати концептуальну інформацію, у той час, як голосні – експресивну [25, с. 59–63]. Дане твердження узгоджується з результатами інших фоносемантичних розвідок, які доводять, що голосним звукам притаманні емоційне та референційне значення [9, с. 82–86; 12, с. 80–83; 17, с. 42–45; 24, с. 296–303]. Щодо рівня інформативності звуків, то її рівень залежить від виду звуку (голосний, приголосний), його позиції та частотності у слові [25, с. 59–63]. Отже, високий рівень інформативності притаманний приголосним фонемам, серед яких сонанти відзначаються найвищою інформативністю. Голосні звуки вважаються менш інформативними, що пояснюється, насамперед, наголосом та їхньою формою у слові (повна/сильна, редукована). Частотність, локалізація фонема та позиція відносно наголошеного звуку також впливає на її здатність передавати інформацію. За цими критеріями найбільш інформативними у слові є наголошений голосний або перший звук з мінімальною частотністю.

Проаналізувавши експериментальний матеріал, доходимо висновку, що фонема, фонестема у певній позиції або ціле слово здатні передавати певні фізичні характеристики об'єктів живої (швидкість напрям різновидів руху та звуків живих істот) та неживої природи (розмір, форма, якість, яскравість, рух води, повітря), а також викликати асоціації з різнополярними емоційним станами, що виникають під час сприйняття пейзажної замальовки. Підтвердження цьому знаходимо у такому прикладі: “*In India skies were hot and **blazing**. This was of a deep cool **blue**, which almost seemed to **sparkle** like the waters of some lovely bottomless lake. And here and there, high, high in the arched **blueness** **floated** small clouds of snow white **fleece**. The far-reaching world of the moor itself looked softly **blue** instead of **gloomy purple black or awful dreary grey**”* [26, с. 54]. В описі колір англійського неба семантизується лексемами (*blue, blueness*) та протиставляється палаючому небу Індії (*blazing*) з фонестемою *bl-* в анлаутній позиції. Виблискування глибокої сині небес порівнюється з водами бездонного озера, що передає звукосполюка *sp-* на початку дієслова *sparkle*. Спокійний

повільний рух хмаринок, схожих на білосніжні м'які вовняні кульки, позначається сполученням приголосних *fl-* (*floated*, *fleece*). Перелічені фонемні сполучення в ініціальній позиції викликають приємні емоції та надають даному описові жвавості й мажорного мотиву. На противагу цьому, тьмяне забарвлення похмурого вересового пустища візуалізується в уяві читача за допомоги звукосполук *gl-*, *gr-* у словах *gloomy*, *grey*, які підсилюють неприємні враження від споглядання далекого пустища.

Як вже зазначалося вище, голосним фонемам притаманний дещо нижчий рівень інформативності, що, за нашими спостереженнями, компенсується певною мірою здатністю цих звуків конкретизувати концептуальну інформацію, впливати на відтінки значень лексем, а також надавати різнополярної оцінної або емоційної тональності твору в цілому. Компаративні студії фоносемантичних явищ у різноспоріднених мовах засвідчують, що у германських мовах довгі голосні надають мажорного відтінку різножанровим текстам, і навпаки – елегійний настрій викликають короткі фонемні [9, с. 82–86; 10, с. 33–42; 22, с. 124–127]. Варто звернути увагу й на локалізацію англійських монофтонгів та дифтонгів, які у сполученні з приголосними фонемами або фонестемами здатні підсилювати мінорний або мажорний мотиви художніх творів.

Аналіз описових фрагментів роману «Таємничий сад» продемонстрував, що голосні у комбінації з приголосними звуками мають значний фоносемантичний потенціал й надають емоційної тональності картинах природи. Наведемо уривок, який підлягав дослідженню задля з'ясування його тонального забарвлення: “...and she turned her face towards the streaming panes of the window of the railway carriage, and gazed out at the grey rain storm, which looked as if it would go on for ever and ever. She watched it so long and steadily, that the greyness grew heavier and heavier before her eyes and she fell asleep” [26, с. 2]. Сумні враження героїні від споглядання грози, передаються поєднанням приголосних /r/, /g/, /h/ та фонестемами *gr-* із закритим дифтонгом /eɪ/ та коротким голосним вузького різновиду /ɛ/. Мінорний лад осіннього пейзажу підсилюється асонансом голосних фонем (*railway*, *gazed grey*; *steadily*, *heavier and heavier*).

У наступному фрагменті опису приходу весни привертають увагу кольоративи *green*, *green-gauze* та дієслово *creeping*, у складі яких було зафіксовано довгі монофтонги вузького різновиду /i:/ та /O:/: “ ‘Why!’ she cried. ‘The

grey wall is changing. It is as if a green mist were creeping over it. It's almost like a green-gauze veil’” [26, с. 109], які надають пейзажу приємного мажорного тону. Піднесений настрій героїні від поступових змін у ландшафті саду семантизується на лексичному рівні порівняннями (... *It's almost like a green-gauze veil.*) та підкреслюються повтором довгих голосних (*green*, *gauze*, *creeping*) на фонетичному.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи результати аналізу корпусу експериментального матеріалу, зазначимо, що у фоносемантичній організації пейзажних описів роману Ф. Х. Барнет «Таємничий сад» беруть участь одиниці сегментного й лексичного рівнів. Звуконаслідувальні слова виступають як потужний виражальний засіб створення реалістичних картин природи. Виявлені у творі ономотопи є формою передачі звуків живої та неживої природи, до яких віднесено лексеми на позначення тривалості, напрям руху повітря, води, стихій; звуки, що передають крики або рухи птахів, тварин, комах.

Здатність фонем та фонестем передавати концептуальну та експресивну інформацію знаходиться у прямій залежності від їх виду (голосний, приголосний), позиції, частотності та звукового оточення. Встановлено, що приголосні звуки та фонестеми мають високий інформаційний рівень, а голосні фонемні у поєднанні з попереднім приголосним сприяють конкретизації деталей ландшафту, впливають на відтінки значень лексем, надають різнополярної оцінної або емоційної тональності пейзажним описам та художньому твору в цілому. Одиниці сегментного рівня, зафіксовані в аналізованих описових фрагментах, здатні передавати певні фізичні характеристики об'єктів живої (швидкість, напрям різновидів руху, специфічні звуки живих істот) та неживої природи (розмір, форма, якість, яскравість світла/кольору, рух води, повітря, стихій), а також викликати асоціації з різнополярними емоційним станами, що виникають під час сприйняття пейзажної замальовки. Отже, студійовані описи природи мають специфічну поліфункціональну фоносемантичну організацію, яка відбиває лінгвокультурні особливості роману Ф. Х. Барнет «Таємничий сад».

Перспективу подальших досліджень вбачаємо в аналізі звукозображальної системи англійської мови на матеріалі інших композиційно-мовленнєвих форм у різножанрових текстах із застосуванням методів математичної лінгвістики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Андріїва С. Історичний погляд на явище фоносемантизму та фоносемантичні реалії в німецькій мові. *Folium*. 2025. №7. С. 16–21.
2. Боса Т.С. Аналіз фонетичних явищ у поезії Гете. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Германістика та міжкультурна комунікація*. 2023. Вип. 2. С. 20–25.
3. Борбенчук І.М. Фоностилестичні засоби у провансальській ліриці XII ст. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень* : зб. матеріалів III Круглого столу з міжнар. участю (м. Київ, 19 квіт. 2019 р.). Київ, 2019. С. 82–84.
4. Валігура О.Р., Охріменко В.О. Специфіка сучасних досліджень ономотопеїчної лексики. *Записки з ономастики*. 2019. Вип. 22. С. 31–43.
5. Галамага О.В. Фоносемантичні виміри сакральних латиномовних написів. *Studia Linguistica*. 2014. Вип. 8. С. 146–150.
6. Гаценко І.О. Ономотопея як репрезентація звукофери в мові. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)*. 2013. Вип. 17. С. 256–261.
7. Кузьмич О.А. Фонографічні засоби мови як імпліцитний інструментарій інформативного впливу. *Theory and Practice of Science: Key Aspects* : зб. тез доп. міжнар. наук. конф. (м. Рим, 19-20 черв. 2022 р.). Рим, 2022. С. 273–279.
8. Кучма Т.В. Ономотопея в творах О. Пройслера та її переклад українською мовою. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2024. Вип. 1(208). С. 233–239.
9. Кушнерик В. До проблеми фоносемантизму у сучасних європейських мовах. *Філологічні дисципліни в закладі вищої освіти: лінгводидактичні аспекти* : монографія. Львів – Торунь, 2023. С. 82–86.
10. Кушнерик В. Фоносемантичні явища в літературі. *Здобутки та перспективи розвитку сучасного мовознавства* : міжнар. зб. наук. праць. Київ, 2015. С. 33–42.
11. Кушнерик В., Савчук Т. Фоносемантичні явища як мовні реалії. *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Серія «Германська філологія»*. 2021. №831–832. С. 166–174.
12. Львова Н.Л. Питання звукового символізму у вітчизняних та закордонних течіях сучасного мовознавства. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень* : зб. матеріалів круглого столу (м. Київ, 12 трав. 2017 р.). Київ, 2017. С. 80–83.
13. Мельничук Р.І. Методи у дослідженні фоносемантичних явищ. *Science and Education a new Dimension. Philology*. 2016. IV(22). Iss. 99. С. 36–39.
14. Мельничук Р.І., Маковійчук Л.В., Цинтар Н.В. Фоносемантичні дослідження у сучасній німецькій мові. *Вісник науки та світи*. 2025. №3 (33). С. 463–476.
15. Мітроусова Т. Особливості фоносемантичної організації роману Дж. Джойса «Фіннеганів Помин». *Філологічний дискурс*. 2020. Вип. 11. С. 92–100.
16. Мішеніна Т. Стилістичний потенціал звуконаслідувальних слів у сучасній українській мові (на прикладі новелістики 60-х років ХХ ст.). *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2014. Вип. 12. С. 107–112.
17. Найдеш О.В. Фоностилестичні особливості фонестемної лексики німецької мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2021. №47. Т. 2. С. 42–45.
18. Найманова Т.Д. Звуконаслідувальна лексика турецької мови. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2018. Т. 29 (68). №1. С. 80–84.
19. Насікан З.С. Вмотивований характер взаємозв'язку форми та значення на просодичному рівні. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Вип. 7, т. 2. С. 37–41.
20. Насікан З.С. Концептуальні засади становлення фоносемантики як науки про взаємозв'язок звуку та смислу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2015. Вип. 53. С. 162–165.
21. Настенко С.В. Основні функціонально-семантичні конституенти фонічних структур іспанської поезії ХІІ–ХХ століть. *Проблеми семантики слова, речення та перекладу*. 2017. №38. С. 129–133.
22. Незвеська А.М. Фоносемантичні зв'язки у сучасних різносистемних мовах. *Молодий вчений*. 2018. №5(57). С. 124–127.
23. Павлик Н.В. Звукова організація тексту як спосіб емоційного впливу в художньому дискурсі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія*. 2021. № 53. Т. 1. С. 136–139.
24. Чернікова О.І. Звукосимволічна складова топоніму у творах Дж.Р.Р. Толкієна. *Актуальні проблеми слов'янської філології*. 2010. Вип. XXXIII. Ч.2. С. 296–303.
25. Шульгіна В.І. Фоносемантика й інформативність. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень* : зб. матеріалів Круглого столу (м. Київ, 26 квіт. 2018 р.). Київ, 2018. С. 59–63.
26. Burnett F. H. *The Secrete Garden*. Kharkiv: «Folio», 2021. 276 p.

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

Дата першого надходження статті до видання: 04.02.2026
 Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026
 Дата публікації (оприлюднення) статті: 07.05.2026